

Affald på Østerbro

Resume

Østerbro lokaludvalg og Miljøpunkt Østerbro er blevet inviteret til at deltage i forsøg med minisorteringsskemaer. Vi anmodes også om input og inspiration til bl.a. borgerinddragelse og andre samarbejdsmuligheder. Det vil vi meget gerne. I den forbindelse har vi udarbejdet et notat om vores ønsker til affaldshåndteringen, idet vi mener at de efterhånden rigtig mange håndteringstyper ikke kan vurderes enkeltvis, men skal ses i sammenhæng. Vi bliver involveret lidt på bagkant, idet dette projekt allerede er i anlægsfasen, men vi ønsker at vores helhedsorienterede syn på affaldshåndteringen er kendt og at relevante elementer kan indgå i denne enkeltstående projektfase og i øvrigt få indflydelse på den videre udvikling af affaldshåndteringen.

Vi ser minisorteringsskemaer som et forsøg på at afbøde nogle af de mangler, fejl og u hensigtsmæssigheder som har vist sig med implementeringen af de 53 sorteringsskemaer som blev opstillet på Østerbro i 2023. Vi har en række konkrete forslag i sammenhæng eller forlængelse af forsøget med 5 minisorteringsskemaer. Her er listen over de væsentligste:

- Genbrug skal prioriteres over genanvendelse og på toppen ønsker vi emballageordninger som helt undgår affald gennem løssalg, returordninger og lignende.
- Borgerinddragelsen skal være reel, hvor der lyttes og rettes ind. Det mislykkedes ifm. sorteringsskemaerne, hvor fremlagte analyser og forslag kun delvist blev taget ind. Bl.a. ønsker vi dialog om hvor man ved omprioritering af lokale sorteringsanlæg affaldstyper og kapaciteter kan opnå en bedre sortering end i de kommunale minisorteringsskema- og sorteringsskemaer. Gerne med tilskudsmuligheder.
- Det aktuelle forsøg med indsamling af tekstil i et minisorteringsskema skal aftales i sammenhæng med de velgørende organisationer, virksomheder, reparationscafeer osv. som håndterer brugte tekstiler. Vi ønsker at fremme disse bidrag i affaldshåndterings værdikæder. Dialogen skal også omfatte placeringen i tekstil i sorteringsskemaer.
- Tidsplanen for forsøget er for optimistisk. Ændring af vaner tager tid. Tidsrammen bør udvides væsentligt og helst også omfatte evalueringen af projektet med sorteringsskemaer.
- Restaffald og Bioaffald skal af hygiejniske årsager og af hensyn til finansieringsmodellen samles ind ved husstanden. Sorteringsskemaer med disse typer bør – ligesom øvrige fejlplacerede sorteringsskemaer - ændres eller nedlægges.
- Vi ønsker gennemsigtighed i form af lettilgængelige data på lokalt niveau for mængder og økonomi for at fremme forståelse og motivation til mere og bedre sortering.
- Vi håber at dialogen og samarbejdet fører til en klart forbedret strategi for affaldshåndteringen på Østerbro.

Affald på Østerbro

Affaldshåndteringen på Østerbro undergår i disse år nogle meget store forandringer med fokus på mere sortering i affaldstyper, så værdien af affald kan øges gennem genbrug, genanvendelse osv. Det har resulteret i en for mange borgere uoverskuelig mængde af affaldsordninger og -steder. Hver ændring tager tid at indlære, idet der typisk er tale om tilføjelser, sjældent forenklinger. Sorteringsgraden risikerer at falde, hvis ordninger opleves for komplekse.

På Østerbro er der meget affald, mange skraldespande, mange afleveringssteder og mange skraldebiler. Husholdningerne har et stort forbrug, og samtidigt er der rigtigt mange events. Vi har derfor ofte bugnende skraldespande og affald der flyder på gaden mv.

Det vil vi gerne af med eller begrænse mest muligt. Det vil vi gøre gennem at arbejde med affaldshierarkiets øverste trin:

Undgå

Genbrug

Genanvend

Reduktion af affaldsmængder og genanvendelse går gennem at få håndteringen af affald ind i de værdikæder, der kan håndtere genbrug. Det stiller nye krav til kommunens håndtering. Kommunen skal både udvikle nye måder at håndtere affald på og samtidigt ikke ødelægger borgernes og erhvervslivets allerede etablerede ordninger. Det er en balancegang. På Østerbro ønsker vi en balance mellem at opnå en høj værdi af affaldet uden at håndteringen bliver for kompleks. Balancen er ikke et fast punkt. Den flytter sig over tid, i takt med at regler, teknik og vaner forbedres.

Østerbro Lokaludvalg og Miljøpunkt Østerbro stiller derfor nogle retningslinjer op for, hvordan vi ønsker affaldshåndtering indrettet. Skal man gå fra genanvendelse (og forbrænding) til genbrug er det vigtigt, at produkter og emballager holder den form, de har og ikke blandes eller komprimeres i en materialeindsamling.

Data

Vi har indtryk af at kommunen indsamler og holder styr på en omfattende mængde data om affaldsmængder, sorteringsgrader, fejlmængder. Kendskab til disse statistikker på lokalt niveau kan blive en væsentlig motivationskilde til bedre affaldshåndtering og mere korrekt sortering. Især hvis det kombineres med oplysning om priser og besparelsesmuligheder. Vi ønsker og indgår gerne i dialog om hvordan denne viden kan formidles.

To Go

For at **undgå** affald skal der sælges i løssalg, hvor forbrugeren medbringer egen emballage. Ofte udskænkes drikkevarer i løssalg serveret i en udleveret engangsemballage. Det samme gælder pizzaer. Vi skal derfor prioritere at arbejde med, at:

- Der kan serveres i medbragte krus og bakker, og/eller
- Der kan serveres i krus og bakker, der **genbruges**

Vi vil gerne have meget mere **genbrug** på Østerbro især genbrugskrus og pizzabakker. Gerne understøttet af genbrugsemballage med pantordning. Vi stiller gerne op til forsøg, hvis kommunen eller andre stiller midler til rådighed. Alternativt kan der opstilles indsamlingsinstallationer på gaden og i parken mv. Der findes simple private skraldespandssystemer, der kan indpasses til nogle af de eksisterende kommunale

skraldespandestativer, hvor der sættes en spand ind i en metalramme. På Islandsbrygge er der et eksempel på en sådan metalramme, hvor der er et skilt på til "pizzabakker".

Husholdningsaffald

For husholdningsaffald er det sværere at undgå affald eller aflevere til genbrug. I dag **genanvendes** husholdningsaffaldet oftest ved at blive opdelt i materialefraktioner som glas, metal, papir, pap, plast mv. Det passer til genanvendelse og til masser af skraldespande og skraldebiler. Emballager fylder relativt meget, ikke mindst dem af plast og pap.

For at **undgå** emballager, så skal der være mere løssalg. Der har været specialbutikker på Østerbro, der har arbejdet meget målrettet på løssalg, men de overlever sjældent særligt længe.

Genbrugsemballager kendes mest fra Dansk Retursystem, hvor der er pant på flasker og dåser. Dansk Retursystem håndterer ikke længere genbrugsemballager. Medlemmer af Dansk Retursystem skal stadig betale til systemet og kan stadig benytte pantautomaterne. Men det meste knuses eller omsmeltes. De der ønsker at genbruge flasker, skal selv aftale en afhentning af glasflaskerne fra supermarkederne mv. og skal så selv få dem vasket. Det gør nogle af de store bryggerier, men de mange små uden eget flaskeskylteri er overladt til sig selv. Konceptet i Dansk Retursystem er for godt til at dø. Det burde udbredes til mange flere emballagetyper.

I mange nyere boligforeninger og en del ældre ejendomme med plads i gården er der indrettet aflåste affaldsrum med separate containere til de fleste husholdningsaffaldstyper som plast, pap, papir, elektronik o.a. Vi kunne kalde dem **Lokale nærsorteringspunkter** modsat de nye kommunale offentligt tilgængelige sorteringspunkter. Kommunen har nogle steder fundet plads til kuber til glasaffald tæt på sådanne rum, andre steder er kuber til glasaffald opstillet i nærheden af butikkernes pantautomater. Det virker logisk, at emballager bringes tilbage til butikkerne, hvis ikke ind i butikkerne så lige udenfor.

Desværre er der nyligt opstillet **sorteringspunkter** uden at følge den traditionelle strategi. En del af sorteringspunkterne er stadig plomberet, andre fejlplaceret og samtidigt samler de ikke de relevante affaldsfraktioner ind. Andre er placeret lige præcist, hvor de skal være.

På Østerbro vil vi gerne have placeret sorteringspunkter til emballager; plast, metal, pap, papir sammen med glas ved butikkernes pantstationer eller i umiddelbar nærhed af et lokalt nærsorteringspunkt.

I stedet for at nedlægge eller flytte de fejlplacerede sorteringspunkter åbnes nu op for en ny type, nemlig **minisorteringspunkter**, der skal testes i en meget akut og kort proces 6 steder i City, 5 steder på Østerbro og 1 på Nørrebro. Formålet er angiveligt at finde nogle kompakte og lettere placerbare containere til de tættest befolkede ældre bydele, hvor der ikke er fundet plads til et af de mange nye kommunale sorteringspunkter. Samtidig vil man teste løsninger der kan supplere de eksisterende affaldsløsninger. Man har udvalgt to containertyper en simpel og en intelligent samt 4 fraktioner: pap, plast og bio samt tekstil, Sidstnævnte i en test af synergi med 2 nærgenbrugsstationer. Forvaltningen har været i dialog med Miljøpunktet, uden at det dog fremgår hvordan man forestiller sig, at et så lille forsøg på få måneder incl. borgerinddragelse skal kunne lede til klare forsøgsresultater uden sammenhæng til de øvrige affaldsordninger, som endnu ikke er evalueret. Man ønsker lokaludvalget inddraget i borgerinddragelse og byvandring. Lokaludvalget ønsker samarbejde og hilser invitationen velkommen og vi bidrager gerne, men vi tvivler på, at en så bred, presset og løsrevet proces kan føre til klare resultater til gavn for hele byen.

Glasaffald sendes til sortering for genbrug. 31 % sorteres ud, vaskes og genfyldes. Det er vinflasker. Dette system kan udvides til mange flere vinflasker, mælkeflasker (ca. 8 mio. flasker om året i København), glas til

kaffepulver mv. Vi vil opfordre kommunen til at øge mængden af glasaffald, der sorteres og vaskes til genopfyldning, deltage i udbredelsen af viden om og implementering i forhold til butikkerne. Andre emballager kan så komme med senere.

Vi vil også gerne sortere bedre, selvom det kun er til genanvendelse. Det sker bedst ved, at spande til **restaffald** gradvist tages ud. Det er vigtigt, at spandene ikke bare fjernes, som der nu lægges op til med reduktion af kapaciteten. Der skal være mulighed for en buffer. Spande kan plomberes med en brydbar papirplombe og blive stående indtil beboere har vænnet sig til sortering til genanvendelse. Med tiden kan spanden så fjernes. Tilsidesættelse af spande i en periode inden den fjernes helt er afprøvet og virker for ejendomme med ejere eller andelshavere, imens det er mere tvivlsomt for lejeejendomme. Vi ønsker dialog herom.

Restaffald og Bioaffald skal af hygiejniske årsager og af hensyn til finansieringsmodellen samles ind ved husstanden.

Tekstilaffald

Tekstilaffald skal deles op tekstilaffald til genbrug og til genanvendelse. Den mest effektive indsamling af tekstil til genbrug sker gennem private organisationer (78 % i modsætning til 32 %). De godgørende organisationer på Østerbro har mange indsamlingspunkter for tekstiler til genbrug ofte udenfor deres genbrugsbutikker. Før kommunen starter forsøg med at teste udstyr på lokaliteter, hvor der ikke er opstillet spande, men kommer mange mennesker, bør der laves en kortlægning af, hvor der på Østerbro allerede samles tekstiler ind til genbrug. Det er meget vigtigt for Østerbro Lokaludvalg at bevare butiksliv, velgørende organisationer og eksisterende infrastruktur for returforløb for tekstiler. Specifikt kan nævnes, at der på Willemoesgade 2 gange årligt er et meget velbesøgt loppemarked organiseret af beboere. Her er det muligt at afsætte tekstiler til genbrug. Efter loppemarkederne er det muligt at aflevere ikke solgte tekstiler som affald. Det er en del af konceptet. Der er således netop på Willemoesgade og området omkring allerede en borgerorganiseret måde at skelne mellem genbrug og genanvendelse af tekstiler samt en ordning for at komme af med dem. Det er kun et supplement til genbrugsstationerne men det virker. Borgerne kan ikke finde ud af, hvornår tekstil er til genbrug og til genanvendelse. Vi bliver dog heller ikke oplyst om, at kommunens sorteringspunkter til tekstilaffald ikke gælder til genbrug - eller gør de? Det er forvirrende og uoplyst.

Forsøget med de nye **minisorteringspunkter** bliver opstillet i loppemarkedsområdet og vil optage en til to standpladser.

Anbefaling om samarbejde

Borgerne på Østerbro er vandt til at afsætte tøj til genbrug ved egne initiativer. De er også vandt til at aflevere tøj til genbrug hos de velgørende organisationer Og endelig benyttes genbrugsstationerne flittigt - især de nye. Tekstiler til genbrug er således en integreret del af butikslivet, og en del af borgernes samvær.

Østerbro Lokaludvalg og Miljøpunkt Østerbro foreslår derfor, at:

- Minisorteringspunkter for tekstil på Willemoesgade droppes.
- Område for affald og ressourcer tager kontakt til de lokale velgørende organisationer med indsamlingspunkter for tekstiler til genbrug, og aftaler med dem, hvor sorteringspunkter for tekstiler til genanvendelse bedst placeres – måske ved siden af hinanden, da borgerne alligevel går den vej med tekstilaffald.
- Tekstilcontainer på Øster allé flyttes til mere relevant adresse
- Sorteringspunkt for plast- og bioaffald på Slagelsegade nedlægges.
- Sorteringspunkt for metal- og plast på Langelinie Allé nedlægges.
- Sorteringspunkt for plast på Dampfærgevej nedlægges.

Bilag

Skema over de forskellige affaldsfraktioner i relation til, hvor de anbefales at blive samlet ind på Østerbro

Fraktion	Sorteringspunkt	Begrundelse
Restaffald	Husstand	Det er her, den væsentligste finansiering af HELE affaldsindsamlingsystemet skal ligge. Afgiften for denne del skal ikke blot finansiere forbrændingsanlæg, men også genbrugssystemerne i det omfang de ikke finansierer sig selv eller ved indførelse af det udvidet producentansvar. Oplysning om pris på restaffald fremmer borgernes lyst til sortering.
Bioaffald	Husstand	Madaffald egner sig ikke til transport ned af trappen, henad gaden til et sorteringspunkt på gaden og heller ikke til aflevering i et supermarked. Der er ikke udsigt til et udvidet producentansvar på madaffald. Der vil derfor ikke være interessenter, der pludseligt kan stille andre krav til indsamlingen. Vi ønsker sorteringspunkter til bioaffald enten lukket ned eller ændret til mere relevant affaldsfraktion. I dag ligger hovedparten af finansieringen på en fast afgift pr. husstand for bioaffald. Den ønskes reduceret betydeligt. Men også oplyst.
Emballager		
Plast	Lokalt nærsorteringspunkt eller Kommunalt Sorteringspunkt	Plast er den affaldsfraktion, der fylder mest. Plastaffald er typisk emballager og skal derfor tilbage i værdikæden i butikkerne, som det allerede sker i Dansk Retursystem. Erhvervslivet er dog ikke klar endnu til at tage flere emballager tilbage gennem butikkerne. Det udvidet producentansvar for emballager vil ændre dette forhold til, at flere butikker ønsker emballagerne tilbage gennem butikkerne. Sorteringspunkterne skal derfor placeres tæt på, hvor supermarkeder og fødevarerbutikker er placeret. Vi ønsker, at de nye kommunale sorteringspunkter gennemgås dels for affaldsfraktioner dels for nærhed til butikker og supermarkeder. Gennemgangen skal danne baggrund for etablering af nogle sorteringspunkter, hvor der mangler samt fjernelse af nogle sorteringspunkter, hvor behovet ikke er der. De forkert placerede sorteringspunkter, der samtidigt har fjernet parkeringspladser, er meget upopulære og danner et meget dårligt og uheldigt udgangspunkt for kommunen at kommunikere med borgerne.
Metal	Lokalt nærsorteringspunkt eller Kommunalt Sorteringspunkt	Metalaffald fylder ikke ret meget. Resten er nogenlunde ens med plastaffald, se beskrivelsen her.
Pap + papir	Lokalt nærsorteringspunkt eller Kommunalt Sorteringspunkt	Papiraffald er reduceret, imens papaffald nærmest er eksploderet pga. nethandel. Der er behov for flere kommunale sorteringspunkter for papaffald. Da papaffald bl.a. kommer fra nethandlen, bør sorteringspunkter til papaffald udover placering ved supermarkeder og fødevarerbutikker også placeres ved nethandel afhentningsbutikker. Der eksisterer returemballager for nethandel, som ofte skal tilbage samme vej.
Glas	Kube nær Lokalt nærsorteringspunkt eller Kommunalt Sorteringspunkt	Glasaffald er fra gennem mange år samlet ind via kuber opstillet på gaden. Her er der en erfaring, hvor borgerne allerede er vænnet til at gå hen til et sorteringspunkt endda med det tungeste emballagemateriale. Mange af kuberne er placeret i nærhed af supermarkedernes indtag af pantemballager. Supermarkedernes indtag af pantemballager modtager derudover ofte vinflasker samt engangsplastposer.

		<p>Det er derfor vigtigt at justere placeringen af glaskuber i forhold til supermarkedernes indtag af pantemballage.</p> <p>31 % af det indsamlede glasaffald sorteres ud til vask og genfyldning imens resten sendes til som skår til omsmelting. De 31 % består af vinflasker. Der er imidlertid ca. dobbelt så mange vinflasker i glasaffald, der kunne genbruges, hvis kommunen gik aktivt ind og påvirkede vintappere til at bruge etiketter, der kan vaskes af.</p> <p>Derudover er der ca. 8 mio. mælkeflasker om året i glasaffaldet fra København, hvor kommunen anbefales at benytte samme værdikædebetragtning.</p>
Take-Away emballager	Særligt genbrugs Sorteringspunkt	<p>Østerbro er kendetegnet med et væld af arrangementer og events. Det er blandt andet derfor vi bor her. Det betyder, at der et stort flow af Take-Away emballager både ved særlige større lejligheder, men også til hverdag.</p> <p>Det er MEGET vigtigt for Østerbro, at der etableres ordninger for Take-Away emballager, der fungerer både til hverdag og til fest.</p> <p>Vi tror (endnu) ikke på ordninger, hvor de enkelte butikker skal forpligtiges til at håndtere konkurrenternes brugte emballager. Det svarer til at hænge på andres opvask.</p> <p>Der skal derfor være et system, hvor det er kommunen, der står for indsamling og levering til vask og retur til caféer, eventstande, kaffevogne mv.</p> <p>Kommunens metalstativer, hvor der står spande inden i, bliver brugt på Islandsbrygge til indsamling af pizzabakker, men på Østerbro bare til indsamling af mikset affald.</p> <p>Vi ønsker, at disse spande markeres til indsamling til henholdsvis pizzabakker og øl- og kaffekrus. Vi vil gerne gennemføre et forsøg med kommunalt indkøbte kaffekrus til udlevering til caféer og kaffevogne rundt om Trianglen. Kaffekrus samles efterfølgende ind i spande placeret i de førnævnte stativer og sendes til vask og genlevering til caféer og kaffevogne.</p> <p>Vi skønner, at et 3 måneders forsøg vil koste ca. 30.000 kr. før moms.</p>
Produkter		
Tekstil	Sorteringspunkt Genbrugsstation	<p>Tekstilaffald er der ikke tradition for kommunen at samle ind. Der er blandt borgerne og butikkerne en del ganske veludviklede levetidsforlængelse i form af rens, vask og reparation, genbrug og genanvendelse.</p> <p>Det er derfor væsentligt, at etablering af kommunal indsamling af tekstilaffald ikke kommer til at ødelægge eller hæmme allerede velfungerende reparation og retursystemer.</p> <p>Da der også etableres reparationsværksteder på nogle nærgenbrugsstationer, så er et sorteringspunkt her også relevant.</p> <p>Østerbro har nok landets højeste koncentration af renserier, der udover rens hyppigt tilbyder skrædderservice altså reparation af tekstiler. En erhvervs-service, der forlænger levetid på tekstiler. Det er afgørende for butikslivet på Østerbro, at etablering af eventuelle reparationscaféer og sorteringspunkter ikke udkonkurrerer butikkerne.</p> <p>Østerbro har nok også landets højeste koncentration af butikker med genbrugstøj i mange forskellige varianter. En del af dem er velgørende organisationer med butikker, der dels samler tekstiler ind i udendørsplacerede indsamlingspunkter til genbrugstøj samt efterfølgende sortering af tekstiler til genanvendelse subsidiært til forbrænding. Det er afgørende for butikkernes overlevelse, at sorteringspunkter for tekstiler ikke udkonkurrerer disse butikker.</p>

		<p>Det foreslås, at kommunale sorteringspunkter for tekstiler med præcisering af tekstiler til kassation opstilles ved siden af de velgørende butikkers indsamlingspunkter af tekstiler til genbrug. Det foreslås også, at eventuelle containere til tekstilaffald opstillet ved supermarkeder fjernes/flyttes til velgørende butikker.</p> <p>I nogle områder af Østerbro er der et veludviklet borgerdrevet byttemarkeder og loppemarkeder. Her udveksles tekstiler til genbrug i stort omfang. Der er derudover muligt at afhænde ikke solgte tekstiler efter et loppemarked. På denne måde skelnes der mellem genbrug og genanvendelse og der er samtidigt en ordening for indsamling. Opstilling af sorteringspunkter i disse områder kan betyde at markederne hæmmes. Det foreslås, at kommunen i stedet for at opstille sorteringspunkter etablerer en ordening, hvor en container til tekstil til genanvendelse kan rekvireres gratis.</p>
Elektronik	Lokalt nærsorteringspunkt eller kommunalt sorteringspunkt og Genbrugsstation	<p>Elektronikaffald fylder ikke meget ved husstanden. Elektronikaffald er forurenende, hvis det forefindes i nogle af de andre affaldsfraktioner. Derfor er sorteringsmuligheden tilvejebragt ved husstanden. Der er elektronikbutikker, der samler elektronikaffald ind. Elektronikaffald er/bliver omfattet af det udvidet producentansvar. Derudover er der etableret flere butikker til reparation af elektronikværk samt salg af brugte computere, mobiltelefoner mv. Indsamlingspunkter til elektronikaffald bør derfor etableres i samspil med elektronikbutikkerne.</p> <p>Da der også etableres reparationsværksteder på nogle nærgenbrugsstationer, så er et sorteringspunkt her også relevant.</p>
Møbler	Genbrugsstation	<p>Møbler samles ind på genbrugsstationer i dag, hvilket synes som en god løsning.</p> <p>Det skal dog nævnes, at der gennem loppemarkeder og enkelte kommercielle butikker også drives kommercielt genbrug af møbler. Kommunen bør derfor moderere indsamling af kasserede møbler i relation til den kommercielle.</p>
Byggematerialer	Genbrugsstation	<p>Byggematerialer samles ind på genbrugsstationer i dag, hvilket synes som en god løsning.</p> <p>Det skal dog nævnes, at der gennem loppemarkeder og enkelte kommercielle butikker også drives kommercielt genbrug af møbler. Kommunen bør derfor moderere indsamling af kasserede møbler i relation til den kommercielle.</p>